

ASPEKTY EKONOMICKÉ TRANSFORMACE AFGHÁNISTÁNU OD ROKU 1919 DO SOUČASNOSTI

Barbora Filipovská

EKONOMIKA

Fakulta ekonomická, 2. ročník

Bakalářský studijní program – MEZINÁRODNÍ EKONOMICKÉ VZTAHY

Abstrakt: Tato práce popisuje ekonomické aspekty transformace Afghánistánu v průběhu 20. a 21. století se zaměřením na makroekonomické dopady politických zvrátů a bezpečnostní situace v zemi. Mapuje situaci od oficiálního vzniku nezávislého státu Afghánistán v roce 1919 do současnosti. Hlavním cílem je analyzovat, jak klíčové geopolitické mezníky formovaly hospodářskou strukturu státu.

Klíčová slova: Afghánistán, Talibán, ekonomický vývoj, válečná ekonomika, zahraniční pomoc, humanitární krize, finanční závislost.

1. Historický a geopolitický kontext

Afghánistán je mnohonárodnostní stát nacházející se na území jiho-střední Asie. Vzhledem ke své poloze, která spojuje jižní a východní Asii s Evropou a Blízkým východem, byl Afghánistán po stovky let cílem dobyvatelů a dějištěm válek. Kvůli pestré a komplikované historii se jeho obyvatelům stále nepodařilo plně sjednotit, což vytváří v zemi napětí a vede k neustálým konfliktům mezi etnickými skupinami či politickými aliancemi (Britannica, 2026a).

Oficiálně vznikl nezávislý Afghánistán v roce 1919 jako vyvrcholení historických událostí v regionu. Během 20. a na počátku 21. století došlo v zemi k mnoha událostem, které ovlivňují její současnou podobu. Jednou z nejvýraznějších událostí byl vznik Tálibánu, ultrakonzervativního politického a náboženského hnutí, které v zemi vládlo nejprve v letech 1996 až 2001 a k moci se znovu vrátilo v roce 2021. Z Afghánistánu se v průběhu uplynulých let stalo centrum světového terorismu, a to především kvůli úzkým vazbám na teroristickou organizaci Al-Káida (Britannica, 2026b).

V důsledku dlouhotrvajících konfliktů zde probíhaly po roce 2001 mezinárodní mise s pokusem o nastolení stability. Tyto mise byly však ukončeny v roce 2021 stažením zahraničních vojsk a opětovným převzetím moci Tálibánem (Urbánek, 2023).

2. Ekonomická transformace v průběhu 20. a 21. století

Politické změny a převraty měly podstatný vliv na vývoj zdejší ekonomiky. Ačkoliv Afghánistán disponuje velkým hospodářským potenciálem, tento potenciál se stále nepodařilo plně rozvinout. Afghánistán a jeho ekonomika spoléhá na externí finanční toky a pomoci od mezinárodního společenství, ale také od mezinárodních teroristických sítí obchodujících s drogami, které jsou zásadní pro budování tohoto státu. Místní hospodářský rozvoj se odráží v národních a regionálních procesech, které podstatně ovlivňovaly a stále ovlivňují afghánskou politiku a ekonomiku i na nejnižších úrovních (Nijssen, 2010).

2.1 Ekonomická situace před nástupem Tálibánu

Po získání nezávislosti na Británii v roce 1919 se tehdejší vůdci pokusili o rychlou a nerovnoměrnou modernizaci společnosti a hospodářství. Během 20. let 20. století se vláda tehdejšího krále pokoušela o centralizaci. Po jeho svržení v roce 1929 stále následovaly pokusy o modernizaci. S využitím národní banky a státních kartelů bylo usilováno o přísně kontrolovanou hospodářskou modernizaci, jejíž součástí byla industrializace, rozvoj vzdělání a mnohá další sociální opatření.

Od 50. let 20. století byla afghánská ekonomika ovlivněna a spjata se studenou válkou. Tehdejší vláda požádala o vojenskou a hospodářskou pomoc Spojené státy a Sovětský svaz s domněnkou, že bez rychlého růstu postihne Afghánistán silná politická fragmentace. Mezi lety 1950 a 1970 pocházelo 50 % zahraniční pomoci od Sovětského svazu a dalších 30 % od Spojených Států (Nijssen, 2010).

Afghánistán je zemí závislou na zemědělství. Během 70. let zaznamenalo zemědělství velký rozmach a tradiční zemědělské produkty (bavlna a ovoce) se staly základem pro posílení exportu. Další klíčovou složkou tehdejšího vývozu se stával zemní plyn, který představoval v průměru 20 % celkového afghánského exportu (Central Intelligence Agency, 1980). V roce 1978 Světová banka doporučila, aby se Afghánistán soustředil ve své ekonomice na zahradnictví a chov dobytka, jelikož v drobném zemědělství spočívala jeho komparativní výhoda. Reformy ani změny však nepřicházely, Světová banka a další dárcovské instituce vyjadřovaly nespokojenost, což vedlo ke zvýšení nestability země a také ke zvýšené závislosti na Sovětském svazu.

Sovětská intervence po roce 1979 hospodářskou strategii zmařila. Západní státy a mezinárodní instituce na vzniklou situaci zareagovaly zmražením rozvojových programů a finančních úvěrů a Afghánistán se stal finančně i materiálně závislým na SSSR. Do té doby klíčový partneři (Západní Německo, Kuvajt, Japonsko) ukončily své investiční projekty a Evropské společenství zastavilo potravinovou pomoc. Sovětské investice následně vedly ke zlepšení dopravní infrastruktury, avšak probíhající masivní konflikt vedl k odlivu mozků, vysídlení milionů obyvatel a k velkému propadu zemědělské i průmyslové produkce. Tato situace zapříčinila kritický nedostatek potravin a hyperinflaci. Dlouhotrvající válečný stav, ztráta obchodní spolupráce se západními mocnostmi a vysoké válečné výdaje afghánské hospodářství totálně devastovaly (Nijssen, 2010 ; Central Intelligence Agency, 1980).

Po odchodu sovětských vojsk v roce 1989 v zemi vypukla občanská válka doprovázená hlubokou měnovou krizí a hyperinflací a následně došlo k vynucenému opuštění od zahraničního financování. Decentralizovaná válečná ekonomika zcela nahradila hospodářství. Infrastrukturní sítě z dob protisovětského odboje byly využívány k propojování klíčových provincií s trhy sousedních zemí, což přeměnilo hraniční oblasti v autoregulační ekonomické oblasti využívané pro přeshraniční pašování a další nelegální aktivity (Nijssen, 2010). V těchto pohraničních oblastech se v důsledku rozpadu centrální moci a rozpadu sousedního Sovětského svazu otevřely doposud přísně střežené hranice, což vedlo k rychlému rozmachu produkce a zpracovávání opia.

2.2 Ekonomická transformace s příchodem Talibánu

S nástupem Talibánu k moci v roce 1996 přišly další změny, které měly zásadní vliv na další ekonomický vývoj této země. Talibán získal kontrolu nad většinou území, nebyl však schopný zavedení centralizované správy a provozování veřejných služeb a hospodářská aktivita se přesouvala z hlavního města Kábulu do příhraničních oblastí. V průběhu 90. let došlo k poklesu legálních příjmů z obchodu se zemním plynem a příjmy Talibánu pocházely

převážně z kontroly území, těžby přírodních zdrojů a kriminální činnosti. Afghánistán se stal centrem nelegálního oběhu automobilů, drog a zbraní. Produkce opia a obchod s drogami se staly důležitými složkami této ekonomiky (Nijssen, 2010). Tento rozmach obchodu s opiem v 90. letech položil základy pro vznik nového, drogami financovaného politického řádu (Goodhand, 2009).

S příchodem nového tisíciletí postihlo Afghánistán další katastrofální sucho, které v kombinaci s probíhající občanskou válkou zdecimovalo zemědělství. Produkce obilovin se propadla o více než polovinu, došlo k masivnímu úhynu hospodářských zvířat a následně k hladomoru. Na přelomu tisíciletí se Afghánistán nacházel v politickém a ekonomickém rozvratu.

V důsledku americké invaze, která byla přímou reakcí na teroristické útoky z 11. září 2001, došlo k rychlému svržení Tálibánu a zahájení dvacet let trvající vojenské a politické přítomnosti USA a NATO v Afghánistánu. Ke konci roku 2001 byla podepsána Bonská dohoda, která se stala právním a institucionálním základem nově vzniklého státu a odstartovala politickou a ekonomickou obnovu. Ekonomika a celková struktura státu byla v troskách a závislá na mezinárodní pomoci (Nijssen, 2010).

2.2.1. Výchozí ekonomická situace v letech 2001 a 2002

Afghánistán na přelomu let 2001 a 2002 čelil socioekonomickému kolapsu a patřil mezi nejchudší země světa. Podle údajů instituce World Bank (2024a) byl v roce 2001 HDP Afghánistánu 2,81 miliardy USD a HDP na obyvatele 138,7 USD. Pro srovnání: ve stejném roce dosahovaly tyto hodnoty v České republice 6 669 USD na obyvatele a celkový HDP činil 68,14 miliard USD (World Bank, 2024b).

Od ledna 2002 se pracovníci Mezinárodního měnového fondu intenzivně podíleli na obnově klíčových hospodářských institucí a na tvorbě makroekonomické politiky. Mezi klíčové oblasti pomoci patřila obnova platebního systému, zavedení nové měny, modernizace centrální banky, řízení výdajů a mobilizace příjmů (International Monetary Fund, 2002).

2.2.2. Ekonomická transformace v následujících letech

Během nadvlády Tálibánu přestaly skoro fungovat banky a země byla závislá na hotovosti. V oběhu byly nejméně tři verze národní měny a centrální banka neměla nad emisí žádnou kontrolu. Ze zmíněných důvodů byla realizována ke konci roku 2002 měnová reforma. Podle výsledků hodnocení procesu IMF byla reforma považována za úspěšnou. Centrální banka získala kontrolu nad domácí měnou a došlo ke stabilizaci kurzu. Primárním cílem centrální banky byla cenová stabilita, proto byl s pomocí IMF zaveden kvantifikovaný měnový program, který kontroloval nabídku peněz a tlumil inflační vlivy (Bennett et al., 2005). Podle dat Světové banky vládla v zemi v roce 2001 deflace, která dosahovala hodnoty -11,8 %. V následujícím roce 2002 se dostala již do kladných hodnot na úroveň inflace s hodnotou 6,1 % a v roce 2003 dokonce na 11,7 % (World Bank, 2024a). I na základě těchto dat lze konstatovat, že měnovou reformu lze považovat za úspěšný krok ke stabilizaci zdejší ekonomiky.

V roce 2008 ovlivnila nejen afghánskou ekonomiku globální potravinová krize. Afghánistán patřil mezi nejchudší státy světa a většinu potravin dovážel. Tato situace vyvolala rekordní inflaci, která se vyšplhala na hodnotu 22,5 % (Government of Afghanistan, United Nations, 2008; World Bank, 2024a).

Netrvalo dlouho a v roce 2010 zasáhl Afghánistán další šok, největší soukromá banka Kabul Bank zkrachovala. Tato událost vyvolala nedůvěru v bankovní systém a centrální banka byla donucena k poskytnutí finanční injekce v hodnotě 5-6 % tehdejšího HDP. Situaci se však podařilo udržet v relativně rozumných mezích, především díky přítomnosti

zahraničních vojsk a organizací, které přispívali k velkému přílivu zahraničního kapitálu (Independent Joint Anti-Corruption Monitoring and Evaluation Committee, 2012).

Podle dat World Bank v roce 2021 dosáhla afghánská ekonomika nejvyšší mezinárodní finanční závislosti. Zahraniční granty dosahovaly až 97 % hodnoty afghánského HDP, které činilo 18,71 miliard (World Bank, 2025a).

V roce 2014 byla ukončena mise ISAF, jejíž cílem bylo umožnění afghánské vládě zajišťovat bezpečnost v zemi. Začátkem roku 2015 byla zahájena nová, nebojová mise, jejíž účelem bylo poskytování afghánským složkám a institucím výcvik, poradenství a asistenci (NATO, 2025).

Během roku 2017 a 2018 zasáhla Afghánistán další vlna sucha, které mělo negativní vliv na zemědělskou produkci. Zároveň se výrazně zhoršila důvěra podnikatelů a investorů kvůli úrovni bezpečnosti a probíhajícím mírovým rozhovorům s Tálibánem (World Bank, 2019).

Pandemie COVID-19 v roce 2020 přinesla další hospodářský propad této zemi, již tak oslabené politickou nestabilitou, špatnou bezpečnostní situací a klesající zahraniční pomocí. Po letech pomalého, ale relativně stabilního růstu afghánská ekonomika v roce 2020 poklesla o 1,9 %. Výraznějším propadu HDP zabránil sektor zemědělství, který díky příznivému počasí vykázal růst o 5,3 % (World Bank, 2021).

2.3 Talibán zpět u moci

Odchod amerických vojsk a návrat Tálibánu k moci způsobil razantní zlom, který negativně ovlivnil nejen ekonomiku, ale i celou zdejší dosavadní sociální a geopolitickou strukturu.

Afghánistán byl v této době stále vysoce závislý na zahraniční pomoci. Před srpnovými událostmi v roce 2021 tvořily zahraniční granty přibližně 40 % HDP země a tyto granty pokrývaly zhruba 75 % veškerých veřejných výdajů.

V důsledku ukončení pomoci byly zrušeny příjmy státních zaměstnanců, zastaveny rozvojové projekty a narušeny základní veřejné služby, což vedlo k masivnímu snížení spotřeby a propadu příjmů domácností. Hrubý domácí produkt se propadl o 20,7 %. Centrální banka ztratila přístup ke svým rezervám a o schopnost provádět měnovou politiku. Byly zavedeny přísné regulační limity pro výběr hotovosti a lidé ztratili přístup ke svým úsporám. Finanční ochromení se zásadně podepsalo i na zahraničním obchodu, ve druhé polovině roku 2021 se dovoz zboží snížil o 47 % ve srovnání se stejným obdobím roku 2020. Došlo také k depreciaci afghánské měny vůči americkému dolaru o 30 %. V důsledku zvýšení inflace v kombinaci s klesajícími příjmy došlo k humanitární krizi, na kterou zareagovala OSN pomocí finančních injekcí mimo oficiální rozpočet Tálibánu (World Bank, 2022).

V následujícím roce se především díky financím poskytnutým OSN podařilo zabránit totálnímu ekonomickému kolapsu. Díky finančním injekcím se podařilo zastavit pád domácí měny a během roku 2022 došlo k její stabilizaci. Ekonomika klesala dále, již však mírnějším tempem. Masivním vývozem uhlí a textilu převážně do sousedního Pákistánu došlo k růstu exportu. Došlo také k růstu importu, převážně potravin a fosilních paliv (World Bank, 2023).

V následujících letech došlo k lehkému oživení ekonomiky. Rok 2023 provázela deflace, způsobená silným domácím kurzem, slabou domácí nabídkou a poklesem celosvětových cen potravin a energií. Chudoba zůstala klíčovým socioekonomickým problémem, polovina populace žila pod hranicí chudoby. Regionální napětí se sousedním Pákistánem způsobilo zásadní změnu v afghánském zahraničním obchodě, afghánský export uhlí do Pákistánu se propadl v roce 2023 o 46 %. Došlo také ke snížení exportu zemědělské produkce a v kombinaci s masivním dovozem prohloubilo celkový obchodní deficit Afghánistánu.

3. Aktuální situace

Afghánská ekonomika během roku 2024 a 2025 vykazala opětovný mírný růst. Během roku 2024 a v průběhu roku 2025 došlo k návratu inflace do kladných hodnot – v prosinci roku 2025 dosáhla meziroční celková inflace 5,7 % (World Bank, 2025a).

Hlavním exportním trhem země byla v roce 2024 Indie a Pákistán. Mezi nejvýznamnější exportní suroviny patří surová bavlna, hroznové víno, tropické ovoce a ořechy.

V oblasti dovozu byly ve stejném roce nejvýznamnějšími partnery Čína a Pákistán. Země nejvíce dováží pšeničnou mouku, rýži, balená léčiva, surový cukr a palmový olej (Worldometer, 2026).

Bankovní systém zůstává poznamenán regulačními nejistotami, rostoucím objemem nesplácených úvěrů a omezenou úvěrovou aktivitou. Zůstává nadále křehký a problémy s likviditou přetrvávají, přičemž velká část hotovosti obíhá mimo formální bankovní systém. (World Bank, 2025a).

V současné době čelí Afghánistán velkým ekonomickým tlakům z důvodu velkého návratu migrantů. Politická a bezpečnostní krize způsobila dlouhodobé uzavření a blokádu afghánsko-pákistánských hranic, což tyto tlaky posiluje. Tato změna vedla ke zvýšení domácí poptávky a následnému dovozu, což v kombinaci s poklesu exportu ještě více prohloubilo obchodní deficit. Rozpočtové podmínky se díky nárůstu populace a přísnějšímu vymáhání na straně příjmů zlepšují. Z důvodu klesajících zahraničních grantů je země závislá na podpoře dárců a na zdanění spojené s mezinárodním obchodem (World Bank, 2025a).

4. Porovnání hlavních makroekonomických ukazatelů

Následující tabulka slouží pro přehledné zobrazení jednotlivých událostí během 21. století v Afghánistánu a jejich vliv na makroekonomické ukazatele. Tabulka zobrazuje vývoj počtu obyvatel, hrubého domácího produktu, hrubého domácího produktu na obyvatele, růst hrubého domácího produktu, inflace a nezaměstnanosti. Data jsou srovnávána od roku 2001, a to z důvodu dlouholetého institucionálního rozvratu země. Od roku 2001, kdy byla s pomocí Mezinárodního měnového fondu obnovena činnost centrální banky, bylo také zavedeno standardizované sledování národohospodářských ukazatelů Světovou bankou.

Tabulka 1: makroekonomické ukazatele v průběhu 21. století

	2001	2008	2020	2021	2023
Událost	Pád první vlády Talibánu	Globální potravinová krize	Pandemie COVID-19	Návrat Talibánu k moci	Stabilizace pod novým vedením
Obyvatelstvo (tis.)	20 280	26 480	39 068	40 000	41 454
HDP (v mld. USD)	2,81	10,11	19,96	14,26	17,15
HDP na obyvatele	138,7	381,7	510,8	356,5	413
Růst HDP (%)	-9,4	3,9	-2,4	-20,7	2,3
Inflace (%)	-11,8	26,4	5,6	5,1	-4,6
Nezaměstnanost (%)	8	7,9	11,7	12	14

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat World Bank (2020;2024a)

5. Závěr

Novodobá historie s sebou přinesla mnohá úskalí, kterým nejen Afghánistán musel čelit a stále je jimi ovlivňován. Současný mírný růst a stabilizace nezohledňují hluboké strukturální, ekonomické a sociální problémy tohoto státu.

Transformace afghánské ekonomiky byla v průběhu 20. a 21. století značně ovlivněna závislostí na externích finančních tocích, dotacích a pomoci. Tento model ekonomiky se ukázal jako velmi citlivý a zranitelný. Každý zásadní politický či jiný zvrat měl okamžitý a drastický dopad na ekonomickou charakteristiku země, jak dokazují data v Tabulce 1. S odlivem zahraniční pomoci se ukazuje, jak moc je zdejší ekonomika oslabená a narušená.

V posledních letech došlo sice k mírnému zlepšení, nicméně přibývají další socioekonomické výzvy, kterým budou afghánská ekonomika a obyvatelé v budoucnosti čelit. Chudoba v zemi dosahuje kritických rozměrů a poukazuje na velkou systémovou krizi.

V průběhu historie byla patrná snaha o nastavení stability a navázání spolupráce s mezinárodním společenstvím a v mnoha oblastech se podařilo udělat významný pokrok. Tento pokrok byl v důsledku odchodu mezinárodních vojsk a návratu Tálibánu k moci zničen. Afghánistán tak i nadále zůstává v pozici izolovaného státu s nestabilním institucionálním a ekonomickým prostředím.

Literatura

- [1] BENNETT, Adam; Bruno de SCHAEZTEN; Louis DICKS-MIREAUX; Francesco LUNA; Paul MATHIEU et al., 2005. *Rebuilding Afghanistan: Economic Reform and Development*. Online. Washington, D.C.: International Monetary Fund [2026-05-25]. ISBN 1-58906-437-8. Dostupné z: <https://www.imf.org/external/pubs/nft/2005/afg/eng/reaaf.pdf>
- [2] BRITANNICA, The Editors of Encyclopaedia, 2026a. Afghanistan: Drainage. In: *Encyclopedia Britannica*. Webové sídlo. 2026-05-21 [2026-05-25]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/place/Afghanistan/Drainage>
- [3] BRITANNICA, The Editors of Encyclopaedia, 2026b. Taliban. In: *Encyclopedia Britannica*. Webové sídlo. 2026-05-18 [2026-05-25]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Taliban>
- [4] CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY, 1980. *The Afghan Economy*. Online. 1980-04-18 [2026-05-26]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/readingroom/docs/CIA-RDP81B00401R000600080007-4.pdf>
- [5] GOVERNMENT OF AFGHANISTAN a UNITED NATIONS, 2008. *Afghanistan: Joint Emergency Appeal: High Food Price and Drought Crisis, Jul 2008*. Online. ReliefWeb, 2008-07-24 [2026-05-25]. Dostupné z: <https://reliefweb.int/report/afghanistan/afghanistan-joint-emergency-appeal-high-food-price-and-drought-crisis-jul-2008>
- [6] INDEPENDENT JOINT ANTI-CORRUPTION MONITORING AND EVALUATION COMMITTEE, 2012. *Report of the Public Inquiry Into the Kabul Bank Crisis*. Online. Kabul, 2012-11-15 [2026-05-25]. Dostupné z: <https://www.globalsecurity.org/military/library/report/2012/ijacmec-kabul-bank-inquiry.pdf>
- [7] INTERNATIONAL MONETARY FUND, 2002. *Islamic State of Afghanistan: Reconnecting with the World — Economic Development and Prospects*. Online. Washington, D.C.: International Monetary Fund [2026-05-25]. IMF Staff Country Report, no. 02/219. Dostupné z: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2002/cr02219.pdf>
- [8] NATO, 2025. *ISAF's mission in Afghanistan (2001-2014)*. Webové sídlo. NATO, 2025-02-27 [2026-05-25]. Dostupné z: <https://www.nato.int/en/what-we-do/operations-and-missions/isafs-mission-in-afghanistan-2001-2014>
- [9] NIJSSEN, Stefanie, 2010. *The Afghan Economy: A Brief History*. Online. Civil-Military Fusion Centre, 2010-10-14 [2026-05-25]. Special Report on Economic Development in Afghanistan. Dostupné z: <https://reliefweb.int/report/afghanistan/afghan-economy-brief-history>
- [10] SAFI, Lutfullah; Kawoon SAHAK a Hayatullah MUSHWANI, 2023. Review of Afghanistan's Economic Development Status during Republic Government (from 2001-2021). *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*. Elektronický článek. 10(3), 99–109 [2026-05-25]. ISSN 2364-5369. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/369365915_Review_of_Afghanistan's_Economic_Development_Status_during_Republic_Government_from_2001-2021

- [11] UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME AFGHANISTAN, 2026. *Afghanistan Socioeconomic Review 2024-2025*. Online. 2026-05-04 [2026-05-25]. Dostupné z: <https://www.undp.org/afghanistan/publications/afghanistan-socioeconomic-review>
- [12] URBÁNEK, Martin, 2023. *Vítězství Talibánu v Afghánistánu a jeho vliv na současnou bezpečnostní situaci ve světě*. Diplomová práce; online. Praha [2026-05-25]. Policejní akademie České republiky v Praze, Fakulta bezpečnostně právní. Dostupné z: https://theses.cz/id/vud5kd/ane_k_Martin_Diplomova_p_1.pdf?zpet=%2Fvyhledavani%2F%3Fsearch%3Dvladcove%26start%3D83
- [13] WORLD BANK, 2019. *Afghanistan Development Update, April 2019: Building Confidence Amid Uncertainty*. Online. Washington, D.C.: World Bank, 2019 [2026-05-25]. Dostupné z: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/546581556051841507/pdf/Building-Confidence-Amid-Uncertainty.pdf>
- [14] WORLD BANK, 2020. *Afghanistan*. Databáze; online. DataBank [2026-05-27]. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/country/afghanistan>
- [15] WORLD BANK, 2021. *Afghanistan Development Update, April 2021: Setting Course for Recovery*. Online. Washington, D.C.: World Bank, 2021 [2026-05-25]. Dostupné z: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/e406b6f24c2b7fdeb93b56c3116ed8f1-0310012021/original/Afghanistan-Development-Update-FINAL.pdf>
- [16] WORLD BANK, 2022. *Afghanistan Development Update, May 2022: Towards Economic Stabilization*. Online. Washington, D.C.: World Bank, 2022 [2026-05-25]. Dostupné z: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/5f01165822f3639224e0d483ba1861fc-0310062022/original/ADU-2022-FINAL-CLEARED.pdf>
- [17] WORLD BANK, 2023. *Afghanistan Development Update, October 2023: A Refusal to Capitulate — Resilience in the Face of Adversity*. Online. Washington, D.C.: World Bank, 2023 [2026-05-25]. Dostupné z: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/210d5f24dc33a3460beff3447fceedcf-0310012023/original/Afghanistan-Development-Update-20231003-final.pdf>
- [18] WORLD BANK, 2024a. *Afghanistan Development Update, December 2024*. Online. Washington, D.C.: World Bank, 2024 [2026-05-26]. Dostupné z: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/126f9684f0c7ff20248c0c7bf45cccd-0310012024/original/Afghanistan-Development-Update-December-2024-Final.pdf>
- [19] WORLD BANK, 2024b. *GDP (current US\$) - Afghanistan, Czechia*. Databáze; online. DataBank [2026-05-25]. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?locations=AF-CZ>
- [20] WORLD BANK, 2025a. *Afghanistan Development Update, November 2025*. Online. Washington, D.C.: World Bank, 2025 [2026-05-25]. Dostupné z: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/ece486358b8822699ada5d12cdb5cd09-0310012025/original/Fall-ADU-November-2025-Final-for-Publication.pdf>

[21] WORLD BANK, 2025b. *Afghanistan Economic Monitor: May 2025*. Online. World Bank, 2025-05 [2026-05-25]. Dostupné

z: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/fc64c6b43555622d5d9d2c7a69441989-0310012025/original/Afghanistan-Economic-Monitor-May-2025.pdf>

[22] WORLD BANK, 2026. *Afghanistan Economic Monitor, January 2026*. Online. Washington, D.C.: World Bank, 2026 [2026-05-26]. Dostupné

z: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/57127c0d0fb6d08e482b51ddaee5489d-0310012026/original/Afghanistan-Economic-Monitor-January-2026.pdf>

[23] WORLDOMETER, 2026. *GDP per Capita*. Webové sídlo. Worldometer, 2026 [2026-05-26]. Dostupné z: <https://www.worldometers.info/gdp/gdp-per-capita/>